

Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції в Україні станом на 01.11.2017 р.



Всесвітній день боротьби зі СНІДом відзначається щороку **1 грудня** та покликаний підвищити глобальну поінформованість щодо ВІЛ/СНІДу, продемонструвати міжнародну солідарність у зусиллях по зниженню тягаря цієї хвороби. У **2017 році** Всесвітній день боротьби зі СНІДом буде присвячений темі «**Право на здоров'я**». Це право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я. Це право кожного, у тому числі людей, які живуть з ВІЛ та постраждали від ВІЛ, на попередження та лікування хвороби, на прийняття рішення про своє власне здоров'я та дотримання власної поваги та гідності, право на відсутність дискримінації.

У світі з ВІЛ-інфекцією живе близько 37 мільйонів людей, серед яких 19,5 мільйонів отримують антиретровірусне лікування (за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я та ЮНЕЙДС). Україна залишається регіоном з високим рівнем поширення ВІЛ. За оновленими оцінками щодо ВІЛ/СНІДу, на початок 2017 року в Україні мешкало 238 тисяч людей з ВІЛ усіх вікових категорій, у віковій групі старше 15 років рівень поширеності ВІЛ становив 0,61%.

Щороку, серед обстежених на ВІЛ осіб в Україні виявляється близько 1% осіб з підтвердженими позитивними результатами. За весь період спостереження під нагляд узято 59,1% таких осіб. Під медичним наглядом з приводу ВІЛ-інфекції перебуває 0,31% населення країни. Протягом десяти місяців 2017 року в країні щодня реєстрували 48 випадків захворювання на ВІЛ-інфекцію, 24 захворювання на СНІД та 8 випадків смерті від СНІДу.

За офіційними даними ДУ «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»:

- за період 1987– 10 місяців 2017 рр¹ в країні офіційно зареєстровано **312 091** випадок ВІЛ-інфекції серед громадян України, у тому числі **100 363**

випадки захворювання на СНІД та **44 221** випадок смерті від захворювань, зумовлених СНІДом;

- станом на 01.11.2017 р., у закладах охорони здоров'я під медичним наглядом знаходилось **139 394** ВІЛ-інфікованих громадян України (показник 329,6 на 100 тис. населення), з них **42 666** хворих з діагнозом СНІД (100,9). Найвищі рівні поширеності ВІЛ-інфекції реєструвались у Одеській, Дніпропетровській, Миколаївській, Херсонській, Київській, Чернігівській областях та м. Києві.

У попередні роки в Україні захворюваність на ВІЛ-інфекцію мала тенденцію до поступового зростання, крім 2012 року, коли зареєстровано деяке зменшення кількості осіб з уперше в житті встановленим діагнозом (на 1,6%). У 2013 р. в країні зареєстровано найбільшу кількість ВІЛ-інфікованих осіб (21 631 особа). Подальше значне зниження захворюваності на ВІЛ-інфекцію у 2014 (темп зниження -5%) та 2015 (темп зниження -17,7%) роках пов'язане у першу чергу з відсутністю статистичних даних АР Крим та частини території проведення антитерористичної операції.

У 2016 р. захворюваність на ВІЛ-інфекцію в країні зросла (17 066 випадків проти 15 869 у 2015 р.), показник захворюваності становив 40,0 на 100 тис. нас. та був вище показника попереднього року (37,0 на 100 тис. нас.) на 8,0 %.

В структурі шляхів передачі ВІЛ все більш суттєве епідемічне значення набуває статевий шлях (61,6 %, 2016 р.), актуальність парентерального шляху передачі при введенні наркотичних препаратів залишається високою, незважаючи на тенденцію до зниження (21,8 %, 2016 р.).

Протягом останніх 5 років значення показників захворюваності на СНІД становило близько 20 - 22 на 100 тис. нас., смертності від СНІДу – близько 7 - 8 на 100 тис. нас. У 2016 р. в Україні захворюваність на СНІД зросла (8 852 випадки проти 8 468 у 2015 р.), показник захворюваності становив 20,7 на 100 тис. нас. та був вище показника попереднього року (19,8 на 100 тис. нас.) на 5%. Кількість випадків смерті від СНІДу зросла (3 253 проти 3 032 у 2015 р.), показник смертності від СНІДу склав 7,6 на 100 тис. нас. та на 7,7% був вище показника попереднього року (7,1 на 100 тис. нас.).

Структура причин смерті ВІЛ-інфікованих осіб у 2016 році майже повторювала структуру попередніх років: 62,9 % летальних випадків були безпосередньо пов'язані з ВІЛ-інфекцією та 37,1 % - не пов'язані з ВІЛ-інфекцією або залишились невідомими. Основною причиною смерті у хворих на СНІД залишається туберкульоз, який став причиною смерті для 52,1% померлих від СНІДу.

Впродовж 10 місяців 2017 року в країні під нагляд вперше взято **14 667** ВІЛ-інфікованих осіб (показник захворюваності становив 34,2 на 100 тис. нас., темп приросту показника, у порівнянні з відповідним періодом 2016 р., склав +10,1%), **7 466** хворим встановлено діагноз СНІД (показник

захворюваності – 17,6, темп приросту – +10,5%) та **2 511** осіб померли від СНІДу (показник смертності – 5,9, темп приросту – +6,9%). Туберкульоз став причиною смерті для половини померлих від СНІДу (51,1%).

Серед ВІЛ-інфікованих осіб, які зареєстровані за 10 місяців 2017 року, 63,8% склали інфіковані статевим шляхом, 21,5% - парентеральним шляхом при введенні наркотичних речовин ін'єкційно.

В Україні активність епідемічного процесу ВІЛ-інфекції продовжує підтримуватись за рахунок прихованого компоненту. Майже половина оціночної кількості людей, які живуть з ВІЛ (ЛЖВ), не знає про свій ВІЛ-позитивний статус (за даними медичного обліку). Щорічно близько третини ВІЛ-позитивних осіб залишаються поза медичним обліком (26,4 % - 2016 р.). До того ж, четверта-п'ята частина ВІЛ-інфікованих, які перебувають на обліку, залишається поза медичним наглядом з різних причин кожного року. Більше 50-ти % (55,6 % - 2016 р.) осіб віком 15 років та старше виявляються вперше на 3 та 4 клінічних стадіях ВІЛ-інфекції.

Пріоритетними кроками у боротьбі з епідемією ВІЛ-інфекції в країні залишаються: забезпечення рівного доступу до консультування і тестування, вчасне охоплення ВІЛ-інфікованих осіб послугами догляду та підтримки, антиретровірусним лікуванням, попередження нових випадків інфікування ВІЛ. Зокрема, розширення обсягів антиретровірусної терапії дозволяє ЛЖВ отримати шанс на якісне та продуктивне життя та розширює можливості попередження подальшої передачі ВІЛ. Саме спільні дії служать справі зміцнення організованих зусиль по боротьбі з ВІЛ/СНІДом.

¹ без урахування статистичних даних АР Крим з 2014 року та частини території проведення антитерористичної операції з 2015 року